

«Ýaşyl cep» adynyň gelip çykyşy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Ýaşyl cep" adynyň gelip çykyşy «ÝAŞYL ÇEP» ADYNYŇ GELIP ÇYKYŞY

Ýatyrylma howpy bolan Halklaryň demokratiýasy partiýasy (HDP) «ätiýaçda saklaýan «Ýaşyl Çep» (Yeşil Sol Parti) partiýasynyň düzümine saýlawlara girmäge taýýarlanýar.

Nämüçin «Ýaşyl»?

Nämüçin «Çep»?

HDP saýlawçylarynyň aglabasynyň bu iki syýasy düşünje bilen käbir gyzyklanmaýandygy mälim hakykat.

Şoñ üçin «yz calmaly» bolýarys. Biz bu seljermämiziň dowamynda diňe legal däl, legal bolmadyk PKK-PYD toparlanşygy we ABŞ gatnaşyklary boýunça-da aýdyňlaşdyryp biljek käbir maglumatlara ünsüñizi çekeris.

Ilki şu adamy tanamagymyz gerek:

Mýurreý Bukçın (1921-2006)...

Nýu-Ýorkuň Bronx raýonynda Russiyadan göçüp gelen jöhit maşgalasynda doguldý. Enesi Zeitel çepçidi, ilkinji sosialistik düşunjeleri şondan aldy. Kommunistik ýaşlar

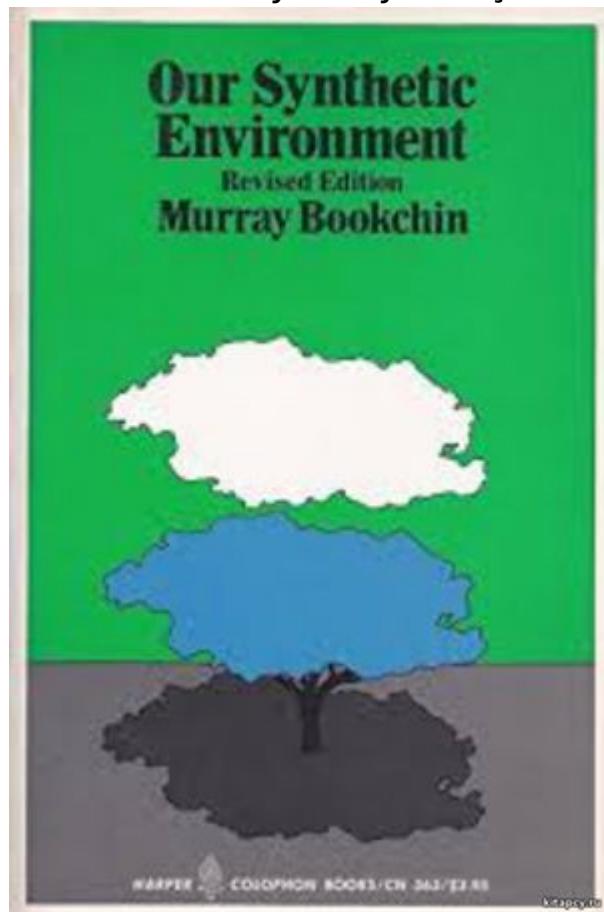
guramasyna we Sosialistik İşçiler partiýasyna goşuldy. Profsoýzlarda işledi.

Stalinizmden daşlaşdy, troskiçi herekete goşuldy. Şu ýerde belläp geçmeli bir zat bar:

Şol wagt ABŞ-da ýüze çykan troskiçi çepçilere «Nýu-Ýork progressiwleri» diýildi. Hemmesi-de jöhitdi.

Hem Troskininiň Ikinji jahan urşuna gatnaşmagy pikir edýän ABŞ-nyň prezidenti Ruzwelti goldamakdan yüz öwürmegi, hem uruşdan soň Ysraýylyň gurulmagy bu topary çykalganyň sosializmde dälde, Ysraýyly gorap biljek ýeke-täk güýjüň amerikan liberallygydygy hakdaky pikire itekledi.

MRU (CIA) tarapyndan maliýeleşdirilen «Congress for Cultural Freedom» bu topar bilen birlikde «Sowuk uruş» ýyllarynda «azatlykçy sosializm» gurmagy maksat edindi! Wagtyň geçmegini bilen şeýle bir saga gyşardylar welin, neoliberalizmiň öňbaşçysy prezident R.Reýgany-da goldap duran boldular. Özlerine-de täze at aldylar: “Neo-kon” / Täze konserwatiwler... Indi bolsa Mýurreý Bukçınli gürrüne dolanyp geleliň:

* * *

Býukçın Nýu-Ýorkda nemes migranty troskiçi Ýozef Weberiň üsti bilen synpy görev düşünjesine garşıy çykýan «Demokratik

hereket» toparyna goşuldy. Onuň nyşanasында SSSR bardy! Kommunistik manifesti tersine öwrüp, «Dünýä öli ruh gaýmalaýar» diýip, K.Marksdanam daşlaşdy. Gegele ýakynlaşdy... Býukçin hereketiň metbugat organында çykyş etmäge başlady. Ekologiýa temasyna kõp üns berdi. Ilkinji kitabyny çap etdirdi: “Sintetiki daşky gurşawymyz” («Our Synthetic Environment»).

Soňam anarhizme ýonelen Býukçin Nýu-Ýorkuň Anarhistler federasiýasyny gurdy.

Şol döwür... Şular ýaly zatlar bolup geçýärkä, ABŞ-da antikommunistik makkartıçılık “gyzyl howpa” garşıy uruş yylan etdi. Emma Býukçin bilen bir hatarda «Nýu-Ýork progressiwlerine» barmagynam batyrmadı! Tersine, Býukçiniň mekdeplerde mugallymçylyk etmegine-de sesini çykarmadı... Býukçin «Gytçylykdan soňky anarhizm» (1971), «Azatlygyň ekologiýasy» (1982), «Şähersiz şäherleşme» (1987) ýaly kitaplary ýazmagyny dowam etdirdi...

1988-nji ýyl. Býukçin (ABŞ-nyň Yaşyllar partiýasynyň düýbüni tutujy Howie Hawkins ýaly) sosial ekologiýa we azatlykçy munisipalitetçilik prinsiplerine goldanýan Çepçi Yaşyl toruny gurdy...

The Spanish Anarchists

The Heroic Years 1868–1936

Murray Bookchin

* * *

Sowet Soýuzy dargandan soñ PKK adyny, baýdagyny, toparlanma gurluşyny, sosialistik ideologiýasyny düýpgöter üýtgetdi.

Marksy, Lenini terk eden A.Öjalan Mýurrey Bukçınıň kitaplarynyň täsirine düşdi. PKK (we PYD) programmasyna «sosial ekologiýa», «azatlykçy munisipalitetçilik», «köp medeniýetlilik», «ekologik kommunalar», «kantonlar», «demokratik konfederalizm» düşünjeleri girdi...

Öjalan Imraly türmesinden Bukçine hat ýazdy. Özüni onuň «okuwçysy» hasaplady.

Býukçin 2006-njy ýylда aradan çykanda PKK ony «XX asyryň iň beýik sosiology» hökmünde hormatlady, onuň teoriýasyny durmuşa geçiräge söz berdi!

«Nýu-Ýork/Neo-kon progressiwlerinden» täsirlenen diňe Öjalan däldi! Soňky ýyllarda kim «ulus döwletiň soňy geldi» diýýän bolsa, olam şol ýoluň ýolagçysydyr! Özem bular agyp-dönüp duran çepçi liberallardyr...

PKK/PYD ýaly çepçi liberallaryň ABŞ-Ysraýyl bilen hyzmatdaşlygynyň ideologik köküni şu ýerlerden gözleseñiz gowy

bor...

Indi düşündiňizmi «zapasdaky partiýanyň» adynyň nämүçin «Ýaşyl cep» partiýasydygyny?

Nämüçin «Ýaşyl»?

Nämüçin «Çep»?

Bularyň hemmesi maska. Olaryň maskasyny sypyryp, hakykaty görkezmek anti-imperialistik azatlykçy cepçileriň jana-jan borjudyr...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 16.03.2023 ý. Publisistika